

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

การใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอไชยปราการ
ฝาง และแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวศิรินทร์ สายทน

พฤศจิกายน 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วีรศักดิ์ ปภากิตติ

ภาควิชา/คณะ

ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 2) การใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมของชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในเขตพื้นที่อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 3) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร โดยรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในเขตพื้นที่อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ simple random sampling จำนวน 140 ราย จากแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผ่านการทดสอบความตรงและความเที่ยงแล้วจากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุโดยเฉลี่ย 44 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยมีรายได้เฉลี่ย 141,471.43 ต่อปี มีแรงงานใช้ในการทำฟาร์มโคนมโดยเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์ในการทำฟาร์มโดยเฉลี่ย 4 ปี การทำฟาร์มโคนมเป็นฟาร์มขนาดเล็กที่มีจำนวนโคนมเฉลี่ย 13 ตัวต่อฟาร์ม เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมเฉลี่ย 2 ครั้ง แหล่งข่าวสารที่ได้รับมากที่สุดร้อยละ 66.43 ได้จากเจ้าหน้าที่

ปศุสัตว์ มีที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด ไร่ละ 80.00 การทำแปลงพืชอาหารสัตว์ให้โคนมเฉลี่ย 1 ไร่ต่อฟาร์ม ระยะทางจากฟาร์มถึงศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบเฉลี่ย 4 กิโลเมตร

จากผลการวิจัยถึงการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมพบว่าเกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานฟาร์มมาก ไร่ละ 63.57 นำไปปฏิบัติปานกลางไร่ละ 23.57 และนำไปปฏิบัติน้อยไร่ละ 12.86 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์มอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) การรีดนมและการปฏิบัติต่อน้ำนม 2) การป้องกันและรักษาโรคโคนม 3) ด้านการให้อาหาร 4) ด้านการผสมพันธุ์โคนม และ 5) ด้านโรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้ในฟาร์ม

ผลการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรและชุมชน ที่ผู้ให้ข้อมูลระบุไว้ คือเรื่องราคาน้ำนมดิบที่ได้รับในปัจจุบันไม่เป็นธรรมกับต้นทุนการผลิตและการขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาใช้ในการเลี้ยงโคนมเพิ่ม เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีภาระหนี้สินเดิมผูกพันกับโครงการอยู่ จึงไม่สามารถเพิ่มเงินทุนในการขยายกิจการได้

เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ Chi-square แล้วพบว่าประสพการณ์ในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมในด้านการให้อาหาร ($\chi^2 = 12.77$), ($P = 0.004$) ด้านโรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้ในฟาร์ม ($\chi^2 = 29.47$), ($P = 0.000$) และในด้านการผสมพันธุ์โคนม ($\chi^2 = 5.50$), ($P = 0.02$) การรับข่าวสารและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมในด้านการให้อาหาร ($\chi^2 = 40.85$), ($P = 0.004$) และด้านโรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้ในฟาร์ม ($\chi^2 = 13.40$), ($P = 0.00$) การทำแปลงพืชอาหารสัตว์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมในด้านการป้องกันและรักษาโรคโคนม ($\chi^2 = 14.37$), ($P = 0.000$) และระยะทางจากฟาร์มถึงศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมในด้านการให้อาหาร ($\chi^2 = 6.99$), ($P = 0.01$)

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรในด้านปัจจัยการผลิต มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมในด้านการให้อาหาร ($\chi^2 = 7.63$), ($P = 0.006$) และปัญหาความพร้อมของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนมในด้านการให้อาหาร ($\chi^2 = 11.81$), ($P = 0.001$) ด้านโรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้ในฟาร์ม ($\chi^2 = 5.47$), ($P = 0.019$)

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agricultural Extension

FARMERS' APPLICATION OF DAIRY CATTLE PRODUCTION TECHNOLOGY IN CHAIPRAKARN, FANG AND MAETANG DISTRICTS, CHIANGMAI

BY

SIKHARIN SAITHON

NOVEMBER 2000

Chairman: Dr. Weerasak Prokati
Department/Faculty: Department of Agricultural Extension,
Faculty of Agricultural Business

The objectives of this study were to identify 1) personal and socio-economic status of farmers in Chiprakam, Fang and Maetang districts, Chiangmai province; 2) dairy cattle production technology application of farmer communities in such districts; and 3) the farmers' problems and obstacles concerning the development of dairy cattle production. The data were collected by means of pretested interview schedules from 140 samples of farmers in the three districts selected by simple random sampling, and analyzed by using the SPSS/PC.

The findings revealed that most of the respondents were male, 44 years old on average, and completed compulsory primary education. They had an average annual income of 41,471.43 Baht, an average of 4 years dairy farming experience, and an average of 2 family members contributing to dairy farming. They had an average of 13 heads of dairy cattle per farm and participated in dairy production training twice a year on average. The respondents identified Livestock Promotion Officers as their source of information (66.43%). The percentage of farmers owning the

he| pe|

um|

lec|

odi|

um|

lec|

ina|

ree|

tt|

ble|

cer|

be|

lua|

ica|

edi|

(X

104|

feci|

ind bree|

X

n4|

X

000|

X

000|

ica|

(X

00|

un|

odi|

te|

jue|

.00|

pe|

un|

ter|

tec|

X

00| an|

X